

pedraforca

agrupació excursionista

Butlletí número 471; juliol-agost-setembre 2014

**AGRUPACIÓ
EXCURSIONISTA
PEDRAFORCA**
Sant Sever n. 2, 1er
08002 Barcelona
T. 93 302 62 53
www.aepedraforca.cat
aepedraforca@gmail.com

JUNTA DIRECTIVA

President: Pau Manzanal

Secretari: Patrícia Rovira

Tresorer: Rafael Boch

Pres. secció espeleologia:
Jordi Roca

Pres. secció esquí:
Sergi Font

Vocals:
Antoni Alcalà (muntanya)
Juli Arrufat (sortides dimecres)
Jordi Roca (local social)

Coordinador activitats:
Sergi Font

COORDINACIÓ I REDACCIÓ BUTLLETÍ

Pau Manzanal
Conxita Sauret

ADMINISTRACIÓ I WEB
Anna Huguet

Història de l'Agrupació Excursionista Pedraforca

En editorials successives anirem fent un extracte dels reculls escrits per en Carles Maria, a petició meua, de la història de l'Agrupació. Són extractes dels butlletins des de la primera època. Agrairia als socis que ho desitgin puguin aportar fotografies, escrits, anècdotes, etc., per intentar fer una recopilació dels fets ocorreguts al llarg dels anys (d'aquí nou anys farem el centenari de l'entitat).

Primera part

“Feia un any que en Primo de Rivera va fer un cop d'estat, suspengué la Constitució Espanyola del 1876, dissolgué el Parlament i implantà la Dictadura. Pels carrers hi havia el *pistolisme*. Radio Barcelona iniciava les emissions. En aquest context un grup de joves romàntics, valents inconscients o tal vegada revolucionaris varen fundar l'Agrupació Excursionista Pedraforca el mes d'Agost de 1924. S'havia d'estimar molt allò en que creien, per embarcar-se en una aventura de caire cultural excursionista en plena dictadura, on tot era anul·lat per “orden y mando”, sense contemplacions de cap mena.

El bateig de la nova entitat la componien en Lluís Vidal, Fidel Perez, Gabriel Perez, Joan Gascó, Ramon Bofill, Joan Herranz i Ricard Espinosa de los Monteros. Aquest darrer va ser nomenat el primer President, per ser el de més edat, els seus coneixements excursionistes i de la nostra terra. El nom escollit per aquells joves apassionats fou: “Catalunya Endins” ignorant que la dictadura no deixaria posar cap nom de caire separatista, ni “del mal llamado patriotismo catalán”. Per legalitzar-ho canviaren per l'actual Agrupació Excursionista Pedraforca, amb seu social al bar Boston

del carrer Aribau. El nom de Pedraforca era motivat perquè aquesta muntanya sempre ha captivat als muntanyencs, d'entre ells el soci Francesc Sierra, un enamorat de la muntanya. Quan disposava de temps anava al Pedraforca i va confeccionar un munt de descripcions, croquis i mapes dels quals el mossèn de Saldes n'era el dipositari i servien per aconsellar qui volgués fer una excursió a la muntanya. També influí el ressò que tingué el Pedraforca en la primera escalada integral per la coneguda via de la Grallera, el 4 de juliol de 1922, pel precursor de l'escalada Lluís Estasen i amics.”

Pau Manzanal

LOTERIA DE NADAL

Aquest és el número que tenim aquest any.

Ja podeu passar a buscar la vostra participació a la seu social qualsevol dijous a la tarda.

Aquest any ens tocarà!!!

FE D'ERRATES

En l'últim butlletí número 470, en l'escrit "Addenda" d'en Josep-Maria Llorens, pàgina 14, hi ha dos errors de tan sols una lletra.

El primer, desvirtua significativament la paraula. És la que adjectiva a un recorregut LAU; on hauria de ser reconegut.

El segon, és al primer paràgraf. Polokarpof en comptes de Polikarpof.

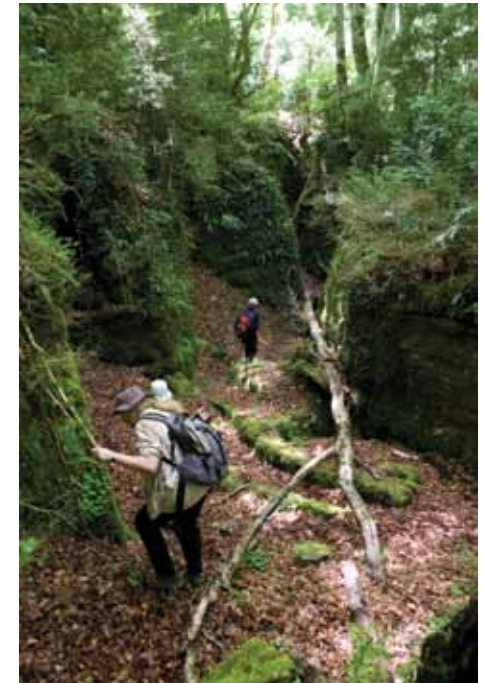
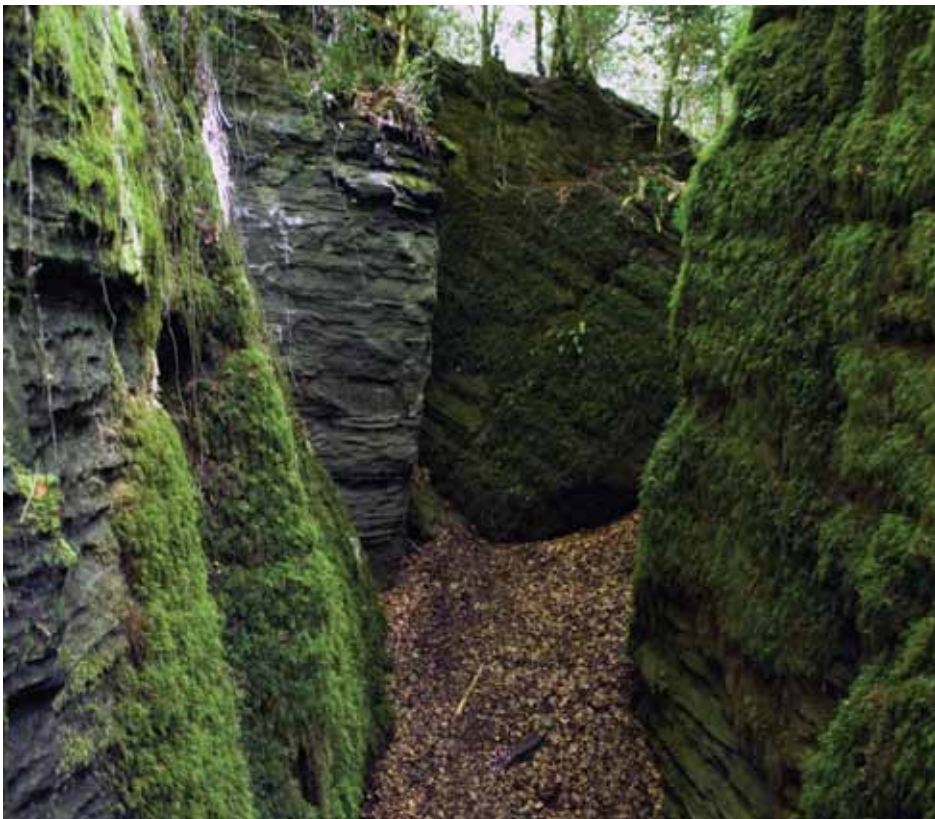
Sortida infantil al Puigmal (2.913 m)

Les Escletxes de L'Euga o Les Clapisses

Són un entramat de blocs, passadissos estrets i camins que es perden. Un fenomen natural. El seu origen es deu a la inclinació i el trencament (diàclasis) de les capes de gresos i margues a causa dels plegaments que hi hagué a la zona durant la formació dels Pirineus fa uns 40 milions d'anys a causa del xoc de dues grans plaques tectòniques (l'africana i l'europea). Alhora la inclinació de les capes provoca que l'estrat de gresos llisqui per damunt de les margues i separi els blocs i originin cavitats i balmes entre ells. Les laminacions que es poden veure en l'interior de la roca es deuen a la sedimentació de les sorres a la platja. En aquest context es van sedimentar les roques que formen les escletxes i totes les serres que envolten la Vall d'en Bas.

El lloc és molt curiós i espectacular per les grans escletxes naturals de roca que s'hi troben. Clapissa significa gran amuntegament de roques. La zona és molt obaga i feréstega, recorda Els Bufadors.

Les trobarem a prop de la Collada de Collfred. Després de passar la collada, venint de Vidrà, deixem el cotxe a la Casanova de Collfred, agafem la pista forestal en direcció a la Freixeneda i anem seguint aquesta pista que va més o menys planejant. Passem pel costat d'una barraca forestal abandonada. Una mica més endavant trobem uns plans anomenats la Correjada, on per la dreta hi ha una pista oberta per desemboscar i pujant en forta pendent ens endinsem cap a la fageda per trobar les Escletxes. Són difícils de trobar perquè no es veuen a cop d'ull. Cal endinsar-se uns 100 m a la dreta de la pista dins la fageda. El GPS ens marca una altitud de 1.261 m.

Pau Manzanal

Excursió feta amb els companys de dimecres, el 14 de maig 2014

Georgia: Trekking Shatili - Omalo

Sempre havíem parlat de visitar el Caucas, i ens preguntàvem com eren les muntanyes d'aquesta serralada. No en sabíem res, teníem un total de coneixement de la zona. Buscant a l'internet, aviat vam trobar algunes agències que organitzen treks a les muntanyes, i ens vam posar en contacte amb www.visitgeorgia.it per rebre més informació sobre el trekking Shatili-Omaló.

Així doncs, vam volar a Tbilisi el dia 3 de juliol, on ens va rebre el nostre guia Dato per explicar-nos el programa. Desde Tbilisi i passant per Mske-ta, l'antiga capital de Georgia, ens vam anar endinsant a la zona muntanyosa direcció nord. Les carreteres són molt dolentes i calen hores per arribar als pobles de la frontera amb Rússia. El paisatge és molt verd i cada vegada menys habitat. Apareixen les primeres torres característiques de guaita, construïdes fa segles. El nostre viatge en cotxe acaba a Shatili, un petit poble de pedra situat molt a prop de la frontera amb Txetxènia. Un sopar acompanyat amb el tradicional licor txatxa va fer trencar el gel ben aviat amb els nostres acompanyants, el Dato, el "Manolo" i el Soso.

La gran proximitat amb la frontera russa, a la zona de Txetxènia, ens sorprèn i alhora ens acollona una mica. La presència militar és visible a banda i banda de la frontera muntanyosa, només un camí uneix els dos països.

Els controls militars georgians són bastant comuns al llarg de la ruta fins a Omalo, on prenen les dades dels nostres passaports. De Shatili ens acostem en cotxe fins a Mutso, antiga població ara abandonada on inicem la nostra ruta. Fem la ruta acompanyats de tres cavalls que porten les tendes, menjar i reste de roba que ens cal. Són quatre dies de ruta, que travessa el coll de Atsunta Pass a 3.431 m per baixar per la vall de Tusheti fins a Omalo. Desde Mutso pugem a Khidotani, on dormim amb tendes i gaudim d'un paisatge espectacular davant les muntanyes frontereres de més de 4.000 m. Al segon dia seguim el camí que atravesca el pas i de seguida baixem cap a la vall on ens caldrà passar a peu uns quants rius amb molt cabal, alguns ajudats amb una corda. Passem per una cabana de pastors on veiem la preparació del formatge salat típic de la zona. I arribem a Kva Khidi en plena pluja, muntar les tendes en pocs minuts i cap a dins.

Al matí un dia esplèndid, seguim la ruta cap avall en direcció al primer poble que trobem, Girevi. L'arribada entremig de les dues torres de guaita és espectacular. El poble és molt pobre, pertot fang i fems de les vaques. Però dormim a l'"hotel" del poble, on gaudim d'una dutxa que recordarem. Les condicions als pobles on no arriba la pista són molt dures, i pràcticament tots els habitants retornen a la vall per passar l'hivern a causa de les fortes nevades.

Desde Girevi ens dirigim a Omalo, un dia llarg però molt bonic, passant per diverses poblacions: Parsma, Chescho i Dartlo. Les condicions dels pobles va millorant a mesura que baixem, ja es veuen alguns vehicles. El Dato ens explica que als pobles d'alta muntanya existeix encara la religió pagana i al capdamunt dels pobles hi ha zones sagrades de culte. Finalment arribem a Omalo, on dormim en un petit "guesthouse" de construcció antiga dins una torre de guaita. Desde Omalo fem una última excursió a la serralada Pirikiti Alazani, amb prats plens de flors de tots colors, i amb vistes esplèndides a les muntanyes que separen del Daguestan. Fantàstic!

El nostre viatge a Geòrgia es complementa amb unes quantes visites a monestirs ortodoxes famosos i molt antics, alguns del segle X-XII. La població georgiana és extremadament religiosa, en part a causa de la prohibició religiosa que hi va haver durant el domini rus. El monestir que més ens

sorpren i del qual guardarem un record especial és Davt Gareja. Aquest és un monestir excavat a la roca situat a la mateixa frontera amb Azerbaidjan, alguns monjos hi viuen encara, en un païstage desèrtic on l'obtenció d'aigua és molt difícil. El Dato ens explica amb detall el significat dels frescos i estances que queden ara exposats a l'aire, ja que l'antic monestir està en runes per la mateixa pedra que es desfà amb els pas dels anys.

Judith Manzanal

RUTA:

Shatili - Mutso - Khidotani
Khidotani / Atsunta Pass (3.431 m) / Kva Khidi
Kva Khidi / Ranger station / Girevi
Girevi / Parsma / Chescho / Dartlo / Omalo
Omalo / Pirikiti Alazani Range / Omalo

Distància total recorregut: 68 km
 Desnivell pujada: 3.544 m
 Desnivell baixada: 1.788 m

Participants:

Mark Grossmann
 Juanjo Martínez
 Pura Fenollosa
 Jaume Balart
 Kiku Casas
 Judith Manzanal

Sortida a Montjuïc, la muntanya més barcelonina

El massís rocallós del Mons Iovis (Mont de Júpiter en llatí), sentinella proper i solitari arran de mar, un testimoni de 185 m. d'altitud que esguarda permanentment Barcelona; una mena de colós ajagut al llarg del litoral. MONTJUÏC: LA MUNTANYA SINISTRA, LA MUNTANYA POPULAR. Intitulada així per Josep M. Huertas a causa del terror i la repressió que des d'aquí provocaren els militars sobre el poble durant gairebé dos segles, a partir de 1751; tant per bombardejar la capital catalana amb l'artilleria de les fortificacions com pel presidi del castell. Alhora, ja havia esdevingut i va continuar sent un lloc de fontada i festa principalment proletària que es va establir en diversos indrets, un costum iniciat el segle XV. En aquest article plantejo un recorregut de mig dia, en el curs del qual podrem desamagar i gaudir de paisatges infreqüentats del parc. Travessarem una muntanya amb un entorn d'equipaments de 450 ha, d'esplendorosa natura urbana, creada primordialment els anys 1915, 1929, 1970 i 1992.

Barcelona 1850, en gravat acolorit

RUTA CIRCULAR.- En sentit antihorari, comença en el Mirador del Palau Nacional i acaba en el Teatre Grec:

1) ERMITA de SANTA MADRONA.- Al lateral esquerre de l'edifici, vist des de la Fira, la veurem dins d'un tancat en el fons d'una esplanada arbrada, és l'única ERMITA de les set que van existir a la muntanya. Neoclàssica del 1754 sobre l'original gòtica, ha sobreviscut perquè la va comprar i restaurar un particular l'any 1907. Està dedicada a SANTA MADRONA, cronològicament la segona de les tres patrones de la ciutat, una màrtir d'origen grec del segle III, avui força ignorada. Continuarem, tot rodejant la façana posterior del Palau Nacional.

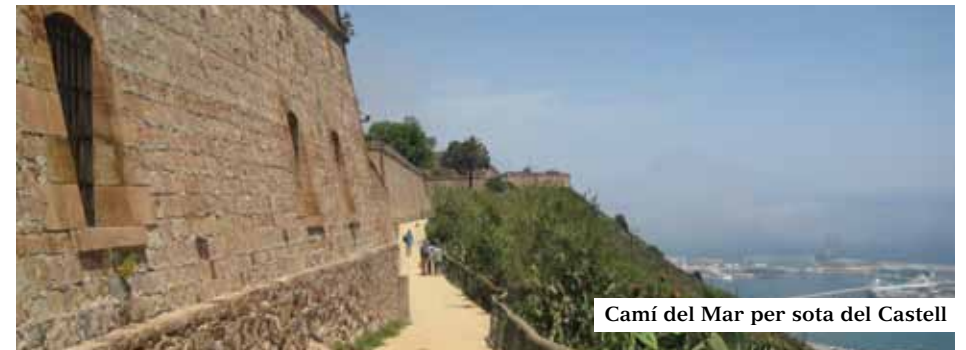
Ermita de Santa Madrona

2) JARDÍ BOTÀNIC HISTÒRIC.- Enfront de l'aparcament del MNAC i en l'Eix dels Muntanyans trobarem l'ANTIC JARDÍ BOTÀNIC, creat pel Dr. Font i Quer l'any 1930 amb una falsa MASIA al seu recinte, aprofitada de l'Exposició Internacional. Una reserva de vegetació insòlita i un modest reducte de tranquil·litat força desconegut, ubicat en la fondalada de l'antiga pedrera La Foixarda. Hi podrem distingir alguns dels arbres més alts del municipi: Un freixe de 35 m., un esvelt faig i un curiós camforer entre prats, caminets i rierols. Encabat, sortint del Sot i prop del pontet que separa aquests espais, contemplarem a ponent el pantà espontani en una obaga inaccessible, una foresteria pletòrica i assilvestrada.

3) MIRADOR del MIGDIA.- Pujarem per les escalinates fins l'avinguda de l'Estadi, davant del Jardí d'Aclimatació vora la Campana de la Llibertat i amunt, en direcció sud-oest sobrepasant el Nou Jardí Botànic. Tombarem pel carrer de Can Valero i prendrem el passeig del Migdia o trencant dret per la pineda cap el cim. En el carener, a tocar la part alta del cementiri, localitzarem el MIRADOR del MIGDIA des d'on s'albira el Port Nou, la Marina de l'Hospitalet i bona part del Baix Llobregat. Seguirem pel CAMÍ del MAR, un camí de ronda a sota de la muralla i per sobre el penya-segat del MORROT (de morro), en aquest vessant hi ha l'evocador FAR bastit el 1925. Amb una mica de sort podrem observar falcons o xoriguers, doncs aquí tenen el seu principal hàbitat protegit.

El Morrot des del Mirador del Migdia

Camí del Mar per sota del Castell

4) MIRADOR de l'ALCALDE.- Completarem el camí pel costat del Castell i continuarem descendint per un vial pavimentat dessota la Carretera de Montjuïc. Ara iniciarem l'itinerari botànic central, creuant alguns dels jardins temàtics. El primer, el MIRADOR de l'ALCALDE (el batlle franquista que ell mateix es va homenatjar). El tret destacat del qual no és el seu enjardinament, sinó uns bonics i originals bancals amants amb una font monumental en forma de cascada d'en C. Buïgas, uns magnífics i intemporals paviments a base de vidres, maons i ferrallots d'en J.J. Tharrats i la primera escultura d'Homenatge a Barcelona obra d'en J.M. Subirachs. D'on gaudirem unes magnífiques vistes sobre Ciutat Vella i el mar; una visió a escala reduïda, tal qual contempléssim una immensa maqueta de modelisme.

5) JARDINS de JOAN BROSSA.- Emplaçats a l'altre costat del monument de la Sardana per on passa el telefèric i en el faldar on hi hagué el parc d'atraccions fins el 1998. Entrarem en els JARDINS JOAN BROSSA, que els recorrerem en diagonal cap l'estació del funicular, per poder encaminar-nos al següent jardí. Aquest primer és a mig camí entre parc forestal i jardí de ciutat, doncs es va conservar la variada i rica vegetació implantada en les instal·lacions d'oci, punt on s'alternen grans espais assolats amb parts ombrívols. És d'un verd esponerós i molt mediterrani; excel·lent exemple de recuperació paisatgística i ambiental gràcies a la consolidació de l'existent amb la incorporació de noves espècies. Una eficaç senyalització ens indica per on podem anar al proper jardí.

6) JARDINS de MOSSÈN CINTO VERDAGUER.- Són sens dubte, uns dels més atractius de la metròpoli, especialitzat en el conreu de plantes bulboses i rizomatoses de traça força orgànica i sinuosa, que el resseguiem en lleuger pendent, fins a sortir a l'avinguda de Miramar per l'accés inferior dels JARDINS MOSSÈN CINTO, presidit per un destacat escut vegetal de la ciutat, florit tot l'any. Haurem caminat per senders flanquejats de plantes aquàtiques disposades en petits llacs que els guarneixen i un captivador estany curull de nenúfars. La simultaneïtat de la floració resulta d'una alta espectacularitat cromàtica. Uns conjunts d'arbres perennifolis i caducifolis i una bona col·lecció de coníferes i resinoses complementen els parterres.

7) JARDINS LARIBAL.- Seguidament agafarem l'avinguda i passada la Fundació Miró, ens internarem pels JARDINS LARIBAL, una densa arbreda plena de racons i placetes isolades. Els primers de la muntanya inaugurats l'any 1915, construïts i ampliat per Jean-Claude N. Forestier

que aprofità el terreny i els jardins de la torre (reconvertida en Escola del Bosc) de l'advocat i periodista Josep Laribal, on hi visqué fins el 1908. Es respectaren i potenciaren les plantes i els arbustos que hi havia, es van salvar els desnivells de la finca amb replans i salts d'aigua. Estructures de pedra i obra, pèrgoles i bancs amb ceràmiques policromades s'integren en el lloc. És recomanable passejar-hi pertot: El roserar i jardinet de la COLLA de l'ARRÓS farcit de testos amb aromàtics geranis llimoners, la llegendària FONT del GAT en servei des de 1855 amb la popular deu i restaurant i l'UMBRACLE darrere uns jardins amb brollador, sota del passeig de Santa Madrona.

Jardins Laribal i entorn de la Font del Gat

8) JARDINS del TEATRE GREC.- Just abans d'arribar-hi, al costat superior tenim els JARDINS del CLAUSTRE, coneguts així per la solitud que s'hi respira i el recolliment que hi convoca i no pas per l'existència de cap claustre. Seguint avall, el primer que copsarem a peu de passeig és un arbre rar (només dos a Barcelona); es tracta del meravellós ARBRE del CORALL, d'espectaculars flors vermelles que sorprenen uns pocs dies cada primavera. Una escala imperial ens portarà als JARDINS del TEATRE GREC, una distribució geomètrica amb camins que porten enlloc i el bonic ROSERAR AMARGÓS, dedicat a l'autor del primer projecte d'urbanització del parc. Una galeria oberta domina la zona que fa d'avantsala de l'amfiteatre, on hi destaquen alguns arbres insòlits. En el fons, l'apartat TEATRE GREC on havia estat la pedrera Maginet, un hemicycle fet a imitació dels que existien a Grècia.

Aquesta breu ruta és una proposta de guia, on he ressenyat els meus paratges preferits amb el desig de compartir l'afecció que tinc per Montjuïc.

Josep-Maria Llorens
juliol 2014

Cap Verd: Senderisme a Santo Antao

L'arxipèlag de Cap Verd està format per deu illes, nou de les quals habitades, que es divideixen en dos grups principals:

- Les illes de Sobrevent al nord (en portuguès Ilhas de Barlavento), que són, d'oest a est, Santo Antão, São Vicente, Santa Luzia (deshabitada), São Nicolau, Sal i Boa Vista, i alguns illots deshabitats.
- Les illes de Sotavent al sud (o Ilhas de Sotavento): Maio, Santiago, Fogo i Brava, i també uns quants illots més. En conjunt són illes d'origen volcànic, petites i muntanyoses. Precisament la màxima altitud és el volcà actiu Pico do Fogo (2.829 m), a l'illa de Fogo.

El clima és càlid i sec (25°C de temperatura mitjana i 437 mm de pluja anuals a Praia).

Les illes de Cap Verd, inicialment deshabitades, foren colonitzades pels portuguesos al segle XV quan mitjançant el Tractat d'Alcaçovas el Regne de Portugal i el Regne de Castella es varen repartir la influència marítima a l'Atlàntic. Així Portugal adquirí l'hegemonia marítima per sota el Cap Verd.

Posteriorment les illes van esdevenir un dels centres de tràfic d'esclaus. La majoria dels habitants actuals de l'arxipèlag, doncs, descendeixen d'aquests dos grups.

Nosaltres varem fer senderisme a l'illa de Santo Antao que és la més espectacular i preparada per fer caminades de certa dificultat pels forts desnivells per camins pedregosos, però molt ben marcats i protegits ja que la majoria són empedrats. Sembla que va ser feina dels presoners polítics durant la dictadura a Portugal.

L'inici del trekking, després d'arribar en ferry de Mindelo va ser la "caminata Pico da Cruz-Janela", unes 5 hores i -900m de desnivell de baixada, un veritable trencacames per començar. Boscos nuvolosos i altiplans àrids contrasten amb les verdes valls tropicals on es troben terrasses de

cultius de canya de sucre, mandioca, papaia i cafè. L'excursió ens porta fins al Pico da Cruz (1.584 m), el pic més alt de l'oest de la illa; des d'allà descendirem un sender fins a la vall tropical de Janela, que acaba al mar. Després cada dia i durant 5 dies més varem fer les excursions que detallarem. La major part eren en línia o sigui que al final del recorregut ens venien a recollir, o ens duïen fins l'inici del trekking.

Excursió a la vall tropical de Paul (5 h/+600 m/-300 m)

La vall de Paul, amb les seves terrasses de cultiu de canya de sucre i cafè, papaia i mandioca, és la vall més verda i fèrtil de l'illa. Varem visitar una destileria de grogue, el licor de canya de sucre, que és la beguda típica de Cap Verd. Molts acaben tocats, i no és d'estranyar per l'elevat grau d'alcohol i l'impossible alambic que treu de tot.

Excursió de Coculi fins a Corda (3 h/+700 m)

Pujada per un sender de pedra fins a Coculi, un poble situat dins dels boscos de l'altiplà. En una taverna varem dinar una cachupa, un dels plats tradicionals dels habitants dels pobles capverdians.

Excursió Ponta do Sol - Cha da Igreja (5 h/+700 m/-700 m)

L'excursió recorre els penya-segats per sobre del mar, molt espectacular, com un camí de ronda de la Costa Brava. Arribarem a les espectaculars platges d'Aranha, on ens varem banyar.

Excursió Ribeira da Garca - cràter d'Espadana (4 h/+800 m)

Caminada per la vall de Garca, on les terrasses semblen penjades en les parets escarpades dels barrancs. Pujarem fins al cràter d'Espadana, la zona àrida de l'altiplà. El cràter d'Espadana és una zona volcànica on la gent hi cultiva blat.

Excursió Ribeira das Patas - Bordera do Norte (5 h/+600 m/-800 m)

Recorrerem el sender més espectacular de l'illa, la Bordera do Norte, sobre la Ribeira das Patas. Dinarem en una cabanya d'uns increïbles agricultors, que han d'anar a buscar l'aigua amb burro i bidons almenys 1hr de caminada, això sí amb vistes al Tope de Coroa, la muntanya més alta de Santo Antao. La família era nombrosa amb els avis, joves i criatures, que ens varen tractar i donar el millor que tenien.

L'anada a Cap Verd és per l'illa de Sal, via Lisboa, i dura unes 5 hrs d'avió. Aquesta petita illa no té gaire interès, si no és pels amants de les platges, moltes construccions sense acabar ens recorda la bombolla immobiliària d'aquí. Les salines ja no es veuen enlloc. D'allà vol en destinació a l'illa Sao Vicente, 1hr de vol de la companyia local, sense incidències fins a la capital de l'illa, Mindelo. Considerada la capital cultural de Cap Verd, la majoria de pintors, escriptors i músics provenen d'aquesta ciutat portuària. Antigament amagatall de pirates, des del segle XIX Porto Grande

s'ha convertit en el port més important del país. Hi ha una gran barreja multicultural de les influències colonials portugueses, amb els carrers del barri portuari i la manera de viure africana. Per arribar finalment al nostre destí inici del trekking agafarem un ferri que en 1h ens portarà a Porto Novo, la capital de Santo Antao.

La tornada a Barcelona és per Praia, la capital de l'illa de Santiago i capital de l'arxipèlag de Cap Verd, també via Lisboa. L'illa està plena de funcionaris, amb edificis colonials, l'interès principal és la Cidade Vehl, d'interès de la Humanitat ja que va ser durant segles l'última escala dels esclaus abans d'anar cap Amèrica.

Aquest trekking va ser realitzat del 11 al 21 d'Abril del 2014, juntament amb companys del CEC.

Pau Manzanal i Conxita Sauret

Han col·laborat: Judith Manzanal, Josep-Maria Llorens,
Pau Manzanal, Conxita Sauret.

